

Jäljennös

81/32 Wavy 1987 Vars 82 Vars 10
(Tuo 83 Tu 1)

Nro 52/1987/2

Dnro 84153

LÄNSI-SUOMEN VESIOIKEUDEN PÄÄTÖS

Inhotun vesistön järjestely-yhtiön hakemukseen toisen vesistötoimikunnan 27.9.1956 antaman, Ahlaisten-, Noormarkun-, Pomarkun-, Kynäs- ja Lassilanjoen perkaamista, Inhottu-järven, Riuttajärvien, Kynäsjärven ja Karhijärven tulvien alentamista ja vedenjärjestelyä sekä Maajärven ja Alajärven laskemista koskevan lupapäätöksen muuttamiseksi padotuksen ja vedenjuoksutuksen osalta Noormarkun, Lavian ja Pomarkun kunnissa sekä Kankaanpään ja Porin kaupungeissa. Annettu Helsingissä syyskuun 3 päivänä 1987.

*Heko + Sr + Vg
Huk am
msd*

*PJ
PJ
ML
↓
JAJA*

Tiedoksi
Tampereen vesi- ja ympäristöpiiri

Helsingissä, Länsi-Suomen vesioikeuden kansliassa, SYYS kuun 3 päivänä 19 87

[Signature]
S-10472

N:o

Lounais Suomen ympäristökeskus Pori 6300200

Hakemus

Noormarkusta oleva Inhotun vesistön järjestely-yhtiö on vesioikeuteen 9.7.1984 toimittamassaan hakemuksessa, jota on myöhemmin täydennetty Tampereen vesipiirin vesitoimiston laatimalla suunnitelmalla "Inhottu- ym. järvien vesistön järjestelyn muuttaminen padotuksen ja vedenjuoksutuksen osalta Inhottu-, Kynäs- ja Karhijärvessä", lausunut, että järjestely-yhtiö on ylimääräisessä yhtiökokouksessaan 10.10.1983 yksimielisesti hyväksynyt ehdotuksen toisen vesistötoimikunnan 27.9.1956 antaman, Ahlaisten- ynnä muiden jokien perkaamista, Inhotun- ynnä muiden järvien tulvien alentamista ja vedenjärjestelyä sekä Maa- ja Alajärven laskemista koskevan lupapäätöksen muuttamiseksi lupaehdon 12) osalta. Yhtiökokouksessa 27.4.1984 muutosehdotukseen liitettiin Karhijärven vedenkorkeutta koskeva ponsi, että estettäisiin Karhijärven pinnan laskeminen alle 51 metrin ennen kevättulvan alkua.

Järjestely-yhtiö on pyytänyt vesistötoimikunnan päätöstä muutettavaksi muutosehdotuksen ja siihen liitetyn ponnien sekä vesitoimiston niiden pohjalta laatiman muutossuunnitelman mukaisesti.

Järjestely-yhtiö on vielä pyytänyt, että hakemus käsiteltäisiin kuulusmenettelyllä, koska varastotilavuudeltaan merkityksettömien Inhotun- ja Kynäsjärvien vedenkorkeuden kevätalennuksen poistamisesta ja Karhijärven kevätalennuksen lieventämisestä ei aiheudu haittojen kasvamista alapuolisessa vesistössä ja koska haetut muutokset ovat muuten vähäisiä. Sen sijaan muutoksilla turvataan muiden vesistön käyttömuotojen kuten kalastuksen ja virkistyskäytön etuja.

Suunnitelma

Muutettavaksi pyydetty vesistötoimikunnan lupapäätöksen lupaehto 12) kuuluu seuraavasti:

"12) Perkaustöiden tultua loppuun suoritetuiksi on padotus ja vedenjuoksutus lupaehdossa 3) mainituilla padoilla suoritettava seuraavasti:

Inhottujärvässä:

Järven talvenaikaista vedenkorkeutta on ryhdyttävä alentamaan 1 päivänä maaliskuuta niin, että vedenkorkeus on 15 päivänä maaliskuuta korkeusvyöhykkeessä 42,70 - 42,60 m, 1 päivänä huhtikuuta vyöhykkeessä 42,60 - 42,50 m sekä lumen sulamisen alkaessa vyöhykkeessä 42,50 - 42,40 m, minkä jälkeen padot on kokonaan avattava. Mainitun kevätalennuksen aikaansaamiseksi on patojen avaus niin suoritettava, että Noormarkunjoen padon ja Poormarkunjoen padon aukkojen avausmäärien suhde on 7:6.

Kevättulvan saavutettua huippunsa on padot niin suljettava, että vedenkorkeus pysyy tällä korkeudella ainakin 3 vuorokauden ajan, minkä jälkeen patoja saadaan siinä määrässä avata, että

vedenkorkeuden alentuminen on korkeintaan 5 cm vuorokaudessa, kunnes korkeus 42,65 m on saavutettu. Tämän jälkeen on Noormarkunjoen padon toinen keskiaukko sekä sivuaukot sekä Pomarkunjoen padon 3 keskiaukkoa suljettava korkeudelle 42,63 m ja kummankin padon yksi 7,5 m:n levyinen aukko pidettävä pohjasta niiravattuna, että aukkojen avausmäärien suhde on sama kuin 1 momentissa mainittu ja että patoaukoista mahdollisimman tarkoin virtaa Noormarkunjokeen $0,70 \text{ m}^3/\text{s}$ ja Pomarkunjokeen $0,60 \text{ m}^3/\text{s}$ suuruisen vesimäärä.

Mikäli runsaiden sateiden johdosta järven vedenkorkeus ylittää korkeuden 42,85 m, saadaan vedenjuoksua padoista lisätä siinä määrässä, ettei tästä aiheudu alapuolisessa vesistössä haitallisia tulvia.

Kynäsjärvessä:

Järven talvenaikaista vedenkorkeutta on ryhdyttävä alentamaan 1 päivänä maaliskuuta niin, että vedenkorkeus 15 päivänä maaliskuuta on korkeusvyöhykkeessä 53,10 - 53,00 m, 1 päivänä huhtikuuta vyöhykkeessä 52,75 - 52,50 m ja lumen sulamisen alkaessa vyöhykkeessä 52,50 - 52,40 m, minkä jälkeen pato on kokonaan avattava.

Kevättulvan saavutettua huippunsa on pato niin suljettava, että vedenkorkeus pysyy tällä korkeudella ainakin 3 vuorokauden ajan, minkä jälkeen patoa saadaan siinä määrässä avata, että vedenkorkeuden alentuminen on korkeintaan 5 cm vuorokaudessa kunnes korkeus 53,40 m on saavutettu. Tämän jälkeen on Kynäsjoen padon neljä keskimmäistä aukkoa suljettava korkeudelle 53,39 m.

Mikäli järven vedenkorkeus runsaiden sateiden johdosta ylittää korkeuden 53,75 m, saadaan vedenjuoksua padosta lisätä siinä määrässä, ettei tästä aiheudu alapuolisessa vesistössä haitallisia tulvia. Talven aikana on vedenjuoksutus toimitettava pitämällä yhtä aukkoa tarpeellisessa määrässä avattuna.

Karhijärvessä:

Järven talvenaikaista vedenkorkeutta on ryhdyttävä alentamaan 1 päivänä helmikuuta niin, että vedenkorkeus 15 päivänä helmi-

kuuta on korkeusvyöhykkeessä 51,60 - 51,55 m, 1 päivänä maaliskuuta vyöhykkeessä 51,15 - 51,10 m, 15 päivänä maaliskuuta vyöhykkeessä 50,90 - 50,85 m ja 1 päivänä huhtikuuta vyöhykkeessä 50,80 - 50,75 m, minkä jälkeen pato on kokonaan avattava.

Kevättulvan saavutettua huippunsa on pato niin suljettava, että vedenkorkeus pysyy tällä korkeudella ainakin 3 vuorokauden ajan, minkä jälkeen patoa saadaan siinä määrässä avata, että vedenkorkeuden alentuminen on korkeintaan 1 cm vuorokaudessa kunnes korkeus 51,65 m on saavutettu. Tämän jälkeen on Lassilanjoen padon kaksi keskimmäistä aukkoa suljettava korkeudelle 51,62 m.

Mikäli järven vedenkorkeus runsaiden sateiden johdosta ylittää korkeuden 51,85 m, saadaan vedenjuoksua padosta lisätä siinä määrässä, ettei tästä aiheudu alapuolisessa vesistössä haitallisia tulvia. Talven aikana on toista aukkoa pidettävä pohjasta niin paljon auki, että siitä virtaa vähintään $0,37 \text{ m}^3/\text{s}$ suuruisen vesimäärä.

Hakija on vastuussa siitä, että vedenjärjestelypatoja, annettu- ja määräyksiä tarkoin noudattaen, asianmukaisesti hoidetaan."

Inhotun vesistön järjestely-yhtiö ja Inhottu- Kynäs- ja Karhijärven rannanomistajat ovat useaan otteeseen ehdottaneet mainittujen järvien järjestelyn muuttamista niiden säännöstelyn, kevättalven juoksutusten ja vedenkorkeuksien osalta. Muutostarve on syntynyt, koska käytännössä on voitu todeta vuoden 1956 luvan lupaehtoon 12) täydellisestä noudattamisesta koituvan Inhottu-, Kynäs- ja Karhijärvelle ja niiden käytölle sekä alapuoliselle vesistölle melkoista haittaa. Tämän vuoksi vuoden 1956 lupaa ei ole voitu täysin säännöstelyn osalta noudattaa. Viime vuosien säännöstelykokeilulla on pyritty selvittämään, millainen säännöstely on järvien ja alapuolisen vesistön tilan ja eri käyttömuotojen kannalta asiallisinta.

Merkittävin epäkohta vuoden 1956 luvassa on nykyisen käsityksen mukaan järvien vedenkorkeuksien kevättalvella suoritettavaksi määrätty alentaminen. Määräys, johon liittyy patojen avaaminen kokonaan lumen sulamisen alkaessa, merkitsee Inhottu- ja Kynäs-

järven tyhjentämistä joka kevät.

Kevättalven vedenkorkeuksien alentamismääräys yhdessä sen kanssa, että padon on oltava täysin auki huhtikuun alusta kevättulvan huippuun asti, johtaa Karhijärvellä alhaisiin kesävedenkorkeuksiin.

Lupapäätöksen säännöstelymääräysten muuttaminen on yleisen tarpeen vaatima. Suunnitelman toteuttamisesta ei aiheudu kustannuksia.

Inhottu-, Kynäs- ja Karhijärvi kuuluvat Karvianjoen vesistöön.

Inhottujärvi sijaitsee Noormarkun ja Pomarkun kunnissa noin 25 km Porista koilliseen. Sen keskiveden mukainen pinta-ala on $4,7 \text{ km}^2$ keskisyvyys 0,8 m, suurin syvyys 4,0 m ja tilavuus $3,9 \text{ milj.m}^3$. Järven valuma-alueen suuruus on $2\,086 \text{ km}^2$.

Kynäsjärvi sijaitsee Pomarkun kunnassa ja Kankaanpään kaupungissa runsaat 30 km Porista koilliseen. Sen keskiveden mukainen pinta-ala on $3,3 \text{ km}^2$, keskisyvyys 0,9 m, suurin syvyys 3,0 m ja tilavuus $3,1 \text{ milj.m}^3$. Järven valuma-alue on $1\,496 \text{ km}^2$.

Karhijärvi on Lavian kunnan alueella noin 40 km Porista itä-koilliseen. Se on Karvianjoen vesistön toiseksi suurin järvi. Keskiveden mukainen pinta-ala on $34,4 \text{ km}^2$, keskisyvyys 2,2 m, suurin syvyys 7,5 m ja tilavuus $75,5 \text{ milj.m}^3$. Valuma-alueen suuruus on 496 km^2 .

Karvianjoki alkaa Karvian kunnan pohjoisosassa olevasta Karvianjärvestä. Se virtaa Karvian, Honkajoen ja Kankaanpään kautta Kynäsjärveen ja saa lisävetensä näiltä alueilta. Kynäsjärvestä vedet laskevat Kynäsjokea pitkin Inhottujärveen, johon lisäksi idästä laskevat Karhijärven vedet Lassilanjokea pitkin. Inhottujärvi purkaa vetensä kahteen suuntaan: Noormarkunjokea länteen, Noormarkun ja Ahlaisten kautta Pohjanlahteen sekä Pomarkunjokea luoteeseen, Isojärveen. Isojärvestä vedet virtaavat kahta laskujokea, Merikarvianjokea ja Pohjajokea myöten Pohjanlahteen.

Inhottu-, Kynäs- ja Karhijärvien ja niiden laskujokien maanomistajat tekivät 1940- ja 1950-luvulla useita erillisiä esityksiä Inhottujärven vesistöalueen tulvien poistamiseksi.

Maanviljelysinsinööri Veli Hakarin laatima, 9.9.1954 päivätty suunnitelma sisälsi Noormarkun- eli Eteläjoen, Pomarkun-, Kynäs- ja Lassilanjoen perkaamisen, Inhottu- ja Riuttajärvien ja Kynäs- ja Karhijärvien tulvien alentamisen ja vedenjärjestelyn sekä Maa- ja Alajärvien laskemisen. Noormarkun- eli Eteläjoen alajuoksua nimitetään Ahlaistenjoeksi. Hankkeen hyötyalue oli suunnitelman mukaan 3 940 ha.

10. kesäkuuta 1955 päivätyssä katselmuslausunnossa toimitusmiehet ehdottivat myönnettäväksi luvan hakijoille oikeuden tulvien alentamiseen Inhottu- ym. järvien vesistössä Hakarin 1954 laatiman suunnitelman ja siihen katselmustoimituksessa tehtyjen muutosten mukaan.

Toinen vesistötoimikunta myönsi päätöksellään 27.9.1956 tarkoitusta varten perustetulle yhtiölle luvan hankkeen toteuttamiseen yhtenä kuivatuskuntana ja määräsi lupaehdot. Yhtiö otti myöhemmin nimekseen Inhotun vesistön järjestely-yhtiö ja vesioikeus vahvisti päätöksellään 26.1.1965 yhtiön säännöt.

Inhottu- ym. järvien vesistön tulvien alentamistyö on toteutettu pääosiltaan vuosina 1959-1972. Järjestelytyö on valmistunut ja hanke luovutettu Inhotun vesistön järjestely-yhtiölle 16.12.1983.

Kevättalven vedenkorkeuksien alentaminen piti vuoden 1954 suunnitelman ja vuoden 1955 katselmuslausunnon mukaan tapahtua niin, ettei seuraavia korkeuksia olisi alitettu:

	Suunnitelman tasossa	N ₆₀ -tasossa
Inhottujärvi	+42,40 m	+42,72 m
Kynäsjärvi	+52,40 m	+52,88 m
Karhijärvi	+50,75 m	+51,15 m

Vuoden 1956 lupapäätökseen ei kuitenkaan otettu suunnitelmassa ja katselmuslausunnossa ehdotettuja alarajoja kevättalven juoksumääräyksiin, vaan padot on avattava kokonaan Inhottu- ja Kynäsjärvessä lumen sulamisen alettua ja Karhijärvessä 1. päivänä huhtikuuta.

Patojen ehdoton avaaminen nykyisen lupapäätöksen mukaisesti laskee kevättalven vedenkorkeudet alimmillaan havaintojaksolla 1977-79 seuraavasti:

	Suunnitelman tasossa	N ₆₀ -tasossa
Inhottujärvi	+40,63 m	+40,95 m
Kynäsjärvi	+50,85 m	+51,33 m
Karhijärvi	+50,47 m	+50,87 m

Suunnitelman tarkoituksena on muuttaa Inhottu- ym. järvien vesistön järjestelyä niin, että järjestelyyn sisältyvässä säännöstelyssä poistetaan erityinen kevättalven vedenkorkeuksien alentaminen Inhottu- ja Kynäsjärvessä ja lievennetään sitä Karhijärvessä. Näin vältetään järvien tilalle ja kalastolle veden alentamisesta aiheutuvat vahingot. Tarkoituksena on myös täsmen- tää järjestelyyn sisältyvän säännöstelyn vähimmäisjuoksu- tuksia ja tarkistaa padotusrajoja niin, että maatalouden hyöty saavutetaan varmemmin ja että järvien virkistyskäyttömahdollisuudet paranevat. Täsmennyksillä ja tarkistuksilla pyritään myös vähentämään haittoja alapuolisessa vesistössä.

Ehdotuksessa uudeksi padotus- ja juoksu- tussäännöksi säännöstely- rajat ja juoksu- tukset on suunniteltu niin, ettei Inhottu-, Kynäs ja Karhijärvien rantamaiden viljely vaikeudu. Ehdotetut veden- korkeudet ovat sellaisia, että vuoden 1954 suunnitelman edellyt- tämä hyöty maataloudelle saavutetaan tulevaisuudessakin. Samal- la on otettu huomioon järvien muut käyttömuodot. Ehdotetut muu- tokset ja tarkennukset tähtäävät myös säännöstelyn hoidon helpot- tamiseen.

Kalastolle ja järvien tilalle vahingollinen kevättalven veden- korkeuksien pakkoalentaminen ehdotetaan poistettavaksi Inhot- tu- ja Kynäsjärven osalta ja tehtäväksi joustavana Karhijärvessä

Kevättulvan huipun rajoittamiselle on ehdotuksessa asetettu tavoite Kynäs- ja Karhijärvässä. Pahimpia tulvavuosia lukuunottamatta tavoite saavutetaan säännöstelyn asianmukaisella hoitamisella. Inhottujärvelle ei käytännön kokemusten perusteella ole katsottu mahdolliseksi tavoitetta asettaa, koska se on vesistön keskusjärvi ja siihen kahdesta suunnasta tulevat tulvavirtaamat ovat järven pinta-alaan ja tilavuuteen nähden erittäin isot. Inhottujärven tulva-aikaa varten laadittavaa yksityiskohtaisempaa, päivittäisiin arvioihin pohjautuvaa säännöstelyohjetta ei ole tarkoituksenmukaista sisällyttää lupapäätökseen.

Suunniteltu keskivedenkorkeus on vuosilta 1977-79 tehtyjen laskelmien mukaan Inhottu- ja Kynäsjärvässä 8 cm sekä Karhijärvässä 28 cm ylempi kuin säännöstelylaskelmien avulla saatu vuoden 1956 lupapäätöksen mukainen keskivedenkorkeus. Lupapäätöksen mukainen, kevättalvella jääpeitteen aikana suoritettava järvien vedenkorkeuden alentaminen pienentäisi merkittävästi keskivedenkorkeutta etenkin Karhijärvässä, jonka täyttyminen kevättulvan jälkeen kestää pitkään.

Padottu keskivedenkorkeus eli keskivedenkorkeus vuoden siltä ajalta, jolloin padot on suljettu vähimmäisjuoksutusasentoon ja patoja saadaan avata vain määrätyn vedenkorkeuden ylittyessä, pysyy suunnitelman mukaan Inhottujärvässä ennallaan, laskee Kynäsjärvässä 10 cm ja nousee Karhijärvässä 13 cm vastaaviin vuoden 1956 lupapäätöksen mukaisiin korkeuksiin verrattuna.

Inhottu-, Kynäs- ja Karhijärvien suunnitellut keskivedenkorkeudet vastaavat patojen käyttöönoton jälkeisiä keskivedenkorkeuksia.

Virtaamat pysyvät suunnitelman mukaan pääosin nykyisellään. Karhijärvestä juoksutettava alivirtaama kasvaa. Nykyinen alivirtaama Karhijärvestä on $0,1 \text{ m}^3/\text{s}$ ja ehdotuksen mukaan vähimmäisjuoksutus Lassilanjokeen on koko vuoden $0,4 \text{ m}^3/\text{s}$. Tällä ympärivuotisella vähimmäisjuoksutusmääräyksellä ei ole havaittavaa merkitystä Karhijärven vedenkorkeuksiin, mutta Lassilanjoen kanalta se on erittäin tarpeellinen.

Alapuolisen vesistön virtaamien muutosten osalta suunnitelmassa lausuttu, että verrattaessa suunnitellun ja vuoden 1956 lupapäätöksen mukaisen kokonaisjuoksutuksen virtaamia vuoden 1977 tulvatilanteessa Inhottujärvestä havaitaan, etteivät ne oleellisesti poikkea toisistaan. Vuosina 1978 ja 1979 tarkasteltaessa käy ilmi, että suunnitellut tulva-ajan menovirtaamat Inhottujärvestä ovat pienempiä kuin vuoden 1956 lupapäätöksen edellyttämät menovirtaamat. Vuoden 1956 lupapäätöksen määräys patojen avaamisesta 15.4. aiheuttaisi yhtäkkisen menovirtaaman kasvun Inhottujärvestä.

Inhottujärven suunnitellun ja vuoden 1956 lupapäätöksen mukaisen juoksutuksen virtaamaerojen vaikutusta Isojärven kevättulva-korkeuksiin tutkittaessa saatiin laskennan tuloksena, että vuoden 1956 lupapäätöksen mukaisella juoksutuksella vuoden 1977 tulvahuippu olisi jäänyt 4 cm alemmaksi, mutta vuoden 1978 tulvahuippu olisi noussut 14 cm ja vuoden 1979 tulvahuippu 32 cm ylemmäksi kuin todellisuudessa näinä vuosina tapahtui. Tulokset ovat teoreettiset ja laskelmat on tehty Isojärven kevättulvan kannalta edullisimmalla tavalla. Todennäköistä on, että Isojärven vedenpinnan alentaminen kevättalvella olisi suoritettu samojen periaatteiden mukaan kuin käytännössä tehtiin, vaikka Inhottujärveä olisi vuosina 1977-79 säännöstelty vuoden 1956 lupapäätöksen mukaan. Isojärven tulvakorkeudet olisivat tällöin laskelmien osoittamia korkeammat nykyisen luvan mukaisella juoksutuksella Inhottujärvestä.

Suunnitelluilla virtaamilla ei aiheuteta Inhottujärven alapuolisessa vesistössä Noormarkunjoella eikä Isojärven suunnalla haittojen kasvamista verrattuna vuoden 1956 lupapäätöksen mukaisiin virtaamiin. Kun otetaan huomioon, että Inhottujärven lasku-uomat on mitoitettu ylivirtaamille, jotka ovat noin 2/3 havaituista, se merkitsee suurempia vedenkorkeuksia lasku-uomisessa ja muualla alapuolisessa vesistössä kuin vuoden 1954 suunnitelmassa on arvioitu. Ehdotetuilla Inhottu- ja Karhijärven juoksutuksen poikkeussäännöksillä pyritään alapuolisten tulvahaittojen pienentämiseen siinä määrin kuin se käytännössä on mahdollista.

Suunnitelman mukaan maa- ja metsätaloudelle turvataan se hyöty, mikä vuonna 1954 laaditussa suunnitelmassa ja vuonna 1955 pide-tyssä katselmustoimituksessa edellytettiin. Siihen nähden sen paremmin haittaa kuin hyötyäkään ei käsillä olevalla suunnitel-malla maa- ja metsätaloudelle tuoteta.

Veden laatu säilyy nykyisellään. Kevättalven vedenkorkeuksien pakkoalentamisen poistamisella vältetään haitalliset vaikutuk-set veden laatuun.

Vuoden 1956 lupapäätöksen mukaisen säännöstelyn veneilylle ai-heuttamat haitat Karhijärvässä vältetään. Inhottu- ja Kynäsjär-ven sekä jokien osalta tilanne säilyy ennallaan.

Uiton edellytykset säilyvät muuttumattomina.

Vuoden 1956 lupapäätöksen mukaisen säännöstelyn toteuttaminen aiheuttaisi maatalouskeskuksen 1970-luvun alussa Inhottujärvelle tekemän kalataloustiedustelun mukaan kalakantojen vähenemistä järvissä. Inhottu- ja Kynäsjärvellä kalakantojen väheneminen oli-si arviolta 90 % ja Karhijärvellä 10 %. Määräävänä tekijänä on pidetty Inhottu- ja Kynäsjärvellä järvien kevättalvista tyhjen-tämistä ja Karhijärvellä kevättulvan jälkeisiä vedenkorkeuksia suunnitelmaan verrattuna. Vuotuiset kalatalousmenetykset vuoden 1956 lupapäätöksen mukaisella säännöstelyllä olisivat saaliskapa-siteetin mukaan laskettuna yhteensä 90 000 mk/v ja hehtaarisaa-liin mukaan laskettuna yhteensä 42 900 mk/v eli 5 %:n korkokan-nan mukaan pääomitettuna vastaavasti 1 800 000 mk ja 858 000 mk. Suunnitelman toteuttamisella tämä vahinko vältetään.

Järjestelyn suunnitellulla muuttamisella ei muuteta Inhottu- ym. järvien vesistössä käytössä olevien vesivoimalaitosten toiminta-edellytyksiä eikä loukata lupapäätösten niille suomia oikeuksia.

Inhottu- ja Kynäsjärven osalta voidaan katsoa, ettei loma-asutuk-selle tapahdu muutosta suunnitelman toteuttamisesta.

Karhijärvellä vuoden 1956 lupapäätöksen noudattaminen johtaa kes-kivedenkorkeuksien alenemiseen noin 0,5 m:llä käytännössä kokeil-

tuihin ja vuoden 1954 suunnitelmassa arvioituihin verrattuna. Suunnitelmalla estetään vedenkorkeuksien alentuminen ja loma-asuntotonttien myyntiarvon aleneminen, joka olisi arviolta 15 % nykyisestä. Karhijärven loma-asuntotonttien myyntiarvo on yhteensä 5 520 000 mk. Loma-asuntotonttien myyntiarvo laskisi täten noin 830 000 mk vuoden 1956 luvan mukaiseen säännöstelyyn palaamalla.

Kuulutus

Vesioikeus on 17.10.1985 päättänyt, että hakemus on vesilain 16 luvun 6 ja 7 §:n säännösten mukaisesti pantava vesioikeuden virkahuoneistossa ja Lavian, Noormarkun, Pomarkun, Merikarvian ja Siikaisten kunnissa sekä Kankaanpään ja Porin kaupungeissa yleisesti nähtäväksi ja saatettava tiedoksi vesioikeudessa ja mainituissa kunnissa ja kaupungeissa julkipantavalla kuulutuksella kaikille niille, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea, sekä että muistutukset ja vaatimukset on kirjallisesti tehtävä vesioikeudelle puhevallan menettämisen uhalla viimeistään 9.12.1985.

Kuulutus on ollut yleisesti nähtävänä vesioikeuden ilmoitustaululla 21.10.-10.12.1985, Lavian kunnan ilmoitustaululla 23.10.-9.12.1985, Noormarkun kunnan ilmoitustaululla 24.10.-9.12.1985, Pomarkun kunnan ilmoitustaululla 23.10.-9.12.1985, Merikarvian kunnan ilmoitustaululla 28.10.-9.12.1985, Siikaisten kunnan ilmoitustaululla 24.10.-10.12.1985, Kankaanpään kaupungin ilmoitustaululla 23.10.-10.12.1985 ja Porin kaupungin ilmoitustaululla 29.10.-9.12.1985. Kuulutus on lähetetty erikseen tiedoksi vesihallitukselle ja edellä mainittujen kuntien ja kaupunkien vesilautakunnille sekä Inhotun vesistön järjestely-yhtiölle hakijana.

Muistutukset, vaatimukset ja huomautukset

1) Porista olevat Altti Tuomela, Seppo Nurmi, Ilmo Aarikka ja Jukka Koivisto Pohjajoen jokivarren viljelijöiden nimeämän Pohjajokitoimikunnan edustajina ovat hakemuksen johdosta vesioikeuteen toimittamassaan muistutuksessa lausuneet seuraavaa:

Tampereen vesipiirin luovuttaessa 15.12.1983 Inhotun vesistön järjestelyn hoitamisen järjestely-yhtiön osakkaille Pohjajoki-toimikunta ilmoitti, että Inhotun vesistön järjestelytyö on aiheuttanut Pomarkun Isojärvelle tulvahuipun ja siitä aiheutuu Isojärven laskujoen Pohjajoen ylikuormitusta ja ranta-alueille haittoja. Tästä huolimatta vesiviranomaiset ovat esittäneet, ettei vesistön järvien Kynäs- ja Inhotunjärven tilavuuksia tarvitse käyttää kevättulvan ehkäisyyn, ja poistaneet uusista lupaehtoista kevätjuoksutukset.

Samaan aikaan on myös vireillä Pomarkun Isojärvellä samansuuntainen hanke.

Näissä lupaehtomuutoksissa ei syvennytä tarpeeksi tutkimaan, mitä keski- ja latvaosien muutokset aiheuttavat alapuoliselle vesistölle. Hankkeen käsittelyssä todetaan vain, että Inhotun padoilla ovat huippuvesivirtaamat ylittyneet suunnitteluarvoista, joka on oleellinen osa asiaa. On muistettava, että alapuolinen vesistö Pohjajoki on kaivettu 30-luvulla miestyöllä. Sen läpäisykyky on tällä hetkellä vain puolet suunnitellusta virtaamasta $35 \text{ m}^3/\text{s}$. Viranomaiset käyttävät suunnitelmissaan jatkuvasti vanhentunutta tietoa.

Muistuttajat ovat lausuneet, etteivät he voi suostua vesistön keskiosalla minkäänlaisiin tilannetta huonontaviin lupaehtojen muutoksiin ennenkuin vesiviranomaiset ovat tehneet vesistötöitä vesistön alapuolisella osalla Merikarvianjoella sekä Pohjajoella siten, ettei kevät- eikä syysvesien juoksutus tuota Pohjajoen ranta-asukkaille haittaa.

2) Pomarkusta oleva Pentti Mikkola sekä Väinö Vierijärvi, Heikki Levo, Hannu Inberg, Vilho Viitala, Jouko Koskela ja Jorma Honkasalo ovat yhteisessä muistutuksessaan lausuneet, että hakemuksen mukainen muutos juoksutussääntöön aiheuttaa haittaa maataloudelle lisäten tulvia, koska tulvaennakointi jää toteutumatta. Muistuttajat ovat vaatineet voimassa olevan lupapäätöksen säilyttämistä muuttamattomana.

3) Pomarkusta oleva Matti Salmio Isojärven laskuyhtiön päätoimitsijamiehenä on muistutuksessaan lausunut seuraavaa:

"Kun voimassa oleva Inhotun vesistön lupapäätös tuli ja järjestely toteutui, todettiin kiitollisina saatu hyöty suunnitelman mukaiseksi ja hyötyalat lähes tulvattomiksi.

Nyt Inhotun vesistön järjestely-yhtiön pyynnöstä on Tampereen vesipiirissä laadittu muutossuunnitelma, jossa muutettaisiin tulvasuojelu tulvasuunnitteluksi. Kevättulvan ennakoinnin poistaminen merkitsisi tulvien lisäämistä Inhotujärven vesistössä ja varsinkin sen alapuolisessa osassa. Vesistön alapuolisissa osissa lisääntyisivät jääpadot ja äkkinäiset vedennousut suurine tulvineen ja vaaroineen. Esitetty luvan muutos aiheuttaisi kevätvirtaamien voimakkaan lisääntymisen ja tulvahuipun nousemisen.

Isojärven alueen tulvien kannalta nykyisellä ennakoivalla juoksuksella on tärkeä merkitys tulvan pienentäjänä ja jääpatojen synnyn ennalta ehkäisijänä. Tunnemme vesistön, jossa nykyisinkin vain hyvällä onnella on välttytty vielä suuremmilta tulvatuhoilta

Inhotu- ym. järvien järjestelyn toteuduttua lisääntyi tulovirtaama Isojärveen. Tästä on seurannut tulo- ja menovirtaamien muuttuminen räikeän epäsuhteisiksi. Yläpuoliset äkilliset vesipurkaukset haittaavat Isojärven maataloutta jo nykyisinkin.

Koska hakemuksen mukainen muutos oleellisesti pahentaa tulvatilanteita, emme hyväksy nykytilannettakin vielä huonontavia muutoksia vesistössä ja lupaehdoissa. Ensin on saatava Isojärvestä poistuva ja siihen tuleva virtaama tasapainoisiksi.

Edellä lausuttuun viitaten emme hyväksy muutoksia voimassa olevaan lupapäätökseen."

4) Porin kaupungin ympäristönsuojelulautakunta on antanut hakemuksen johdosta seuraavan lausunnon:

"Inhotun vesistön säännöstely vaikuttaa mm. Porin kaupungin alu-

eella sijaitsevien Ahlaisten- eli Eteläjoen sekä Pohjajoen virtaamiin. Suunnitelma-asiakirjoissa esitetty järjestely helpottaa kevättulvia näillä joilla, joista varsinkin Pohjajoki on tulva-altis. Esitetty säännöstelyn muutos on kannatettava. Säännöstelyn toteutuksessaakin tulee ottaa huomioon laskujokien vedenvälityskyky eri olosuhteissa."

5) Vesihallitus on lausunnossaan todennut, että täydentävän muutoshakemuksen liitteenä on Tampereen vesipiirin vesitoimistossa laadittu 29.3.1985 päivätty muutossuunnitelma, joka hieman poikkeaa alkuperäisestä muutoshakemuksesta. Vesitoimistossa laaditussa suunnitelmassa on otettu huomioon Inhotunjärven juoksuohjeeseen muutoshakemuksen aikaisessa suunnitteluvaiheessa sisältynyt virhe.

Vesihallitus on yhtynyt asiassa vesitoimistolta saamaansa lausuntoon, jossa tämä on lausunut seuraavaa:

"Hakemuksen päätarkoituksena on poistaa Karhijärveltä, Kynäsjärveltä ja Inhotunjärveltä vuoden 1956 luvan edellyttämät kevättalviset vedenpinnan pakkoalennukset. Hakemuksen mukaan kevätalennukset suoritettaisiin tulvaennusteet huomioon ottaen joustavampina ja lievempinä kuin vuoden 1956 lupa määrää. Vesitoimisto katsoo, että tästä aiheutuisi ko. järvien tilalle ja käytölle, erityisesti kalataloudelle, merkittävää hyötyä. Vaikka seurauksena olisikin kevään tulvakorkeuksien nousu, ei se yhdelläkään näistä järvistä vaikeuttaisi rantapeltojen viljelyä eikä aiheuttaisi muutakaan haittaa.

Hakemuksella pyritään jossain määrin tarkistamaan myös vähimmäisjuoksutusmääräyksiä. Tästäkään ei aiheudu kenellekään vahinkoa, vaan päinvastoin hyötyä, varsinkin Lassilanjoella (Karhijärven lasku-uoma), jonne nyt voimassa oleva lupa turvaa vähimmäisjuoksutuksen vain talviaikana.

Vesitoimisto katsoo, että hakemuksessa tarkoitetut juoksutusmuutokset ovat yleisen tarpeen vaatimia ja että niille voidaan myöntää lupa.

Erityisesti uusien vähimmäisjuoksutusmääräysten vuoksi vesistötoimikunnan päätöksen lupaehto 13) vedenkorkeusasteikoista ei ole riittävä; myöskään lupaehto 14) ei sellaisenaan enää ole aivan tarkoituksenmukainen. Vesitoimisto esittääkin, että mainitut lupaehdot korvattaisiin seuraavalla lupaehdolla:

Luvan saajan on havaittava kyseisen vesistöosan vedenkorkeuksia ja virtaamia vesitoimiston hyväksymällä tavalla. Tiedot näistä havainnoista samoin kuin patojen avaamisista ja sulkemisista on kuukausittain toimitettava Tampereen vesipiirin vesitoimistolle.

Muuta huomauttamista vesitoimistolla ei ole."

Hakijan selitys

Inhotun vesistön järjestely-yhtiö on 6.2.1986 antanut selityksensä muistutusten ja vesihallituksen ja vesitoimiston lausuntojen johdosta.

Vesioikeuden ratkaisu

Vesioikeus on tutkinut asian.

Inhotunjärven alapuolisen vesistön virtaamien kasvamista koskevien muistutusten johdosta vesioikeus katsoo selvitettyksi, että suunnitellun järjestelyn muutoksen johdosta ylivirtaamat eivät kasva siten, että tästä aiheutuisi muistuttajille vahinkoa. Kun voimassa olevan luvan mukaista järjestelyä ei ole järvien kevätalennuksen osalta toteutettu eikä kenenkään asianosaisen ole näytetty ryhtyneen toimenpiteisiin tuon kevätalennuksen muihinkaan virtaamiin mahdollisesti aiheuttaman virtaaman vähennyksen hyödyntämiseksi, tällaisella asianosaisella ei ole oikeutta vaatia järjestelyn toteuttamista. Tämän vuoksi vesioikeus hylkää Altti Tuomelan myötäpuoliseen muistutusten kohdassa 1), Pentti Mikkolan myötäpuoliseen kohdassa 2) ja Matti Salmion kohdassa 3) esittämät vaatimukset luvan epäämiseksi virtaamien lisääntymisen vuoksi. Tampereen vesipiirin vesitoimiston tekemä esitys lupa-

ehtojen 13) ja 14) muuttamiseksi otetaan huomioon.

Inhotun vesistön järjestely-yhtiön hakemus tarkoittaa osittaisista luopumista lainvoiman saaneesta vesistön järjestelystä järvien kesäaikaisen vedenkorkeuden liiallisen alenemisen ja tästä johtuvien haittojen estämiseksi sekä eräitä vähäisempiä muutoksia juoksutusmääräyksiin.

Hakemuksessa tarkoitettusta järjestelyluvan lupaehdon muuttamisesta saatava hyöty on katsottava siitä johtuvaan vahinkoon, haittaan ja muuhun edunmenetykseen verrattuna huomattavaksi. Lupaehdon muutos on myös yleisen tarpeen vaatima. Muutoksesta ei aiheudu kenellekään ennalta arvattavissa olevaa vahinkoa, haittaa tai muuta edunmenetystä.

Tämän vuoksi vesioikeus vesilain 2 luvun 6 §:n 2 momentin ja 7 luvun 3 §:n, 6 §:n 1 momentin ja 14 §:n nojalla harkitsee oikeaksi muuttaa toisen vesistötoimikunnan 27.9.1956 antaman, Ahlaisten-, Noormarkun-, Pomarkun-, Kynäs- ja Lassilanjoen perkaamista, Inhottu- ja Riuttajärvien, Kynäsjärven ja Karhijärven tulvien alentamista ja vedenjärjestelyä sekä Maajärven ja Alajärven laskemista Ahlaisten, Noormarkun, Pomarkun, Kankaanpään ja Lavian pitäjissä koskevan lupapäätöksen lupaehdot 12) ja 14) kuulumaan seuraavasti:

- 12) Perkaustöiden tultua loppuun suoritetuksi on padotus ja vedenjuoksutus lupaehdossa 3) mainituilla padoilla suoritettava seuraavasti:

Inhottujärvessä:

Järven talvenaikaista vedenkorkeutta on alennettava niin, että vedenkorkeus huhtikuun 1. päivästä kevättulvan alkamiseen on vyöhykkeessä $N_{60} +42,82-43,17$ (Nhanke+42,50-42,85).

Kevättulvan jälkeen on vedenkorkeus laskettava mahdollisimman nopeasti korkeudelle $N_{60} +42,97$ (Nhanke +42,65) ja pidettävä sen jälkeen vyöhykkeessä $N_{60} +42,97-43,17$ (Nhanke +42,65-42,85) toukokuun 31. päivään saakka. Lyhytaikainen

ylitys äkillisten sateiden johdosta on mahdollista.

Mikäli kesäkuun 1. päivän jälkeen järven vedenkorkeus ylittää korkeuden $N_{60} +43,17$ (Nhanke+42,85), saadaan vedenjuoksua padoista lisätä.

Kevättulvan aikana ja edellä sanotusta riippumatta muulloinkin runsaan veden aikana vedenjuoksutus Inhottujärvestä on patoluukkuja säätelämällä hoidettava niin, että tulvien aiheuttamat kokonaisvahingot Inhottujärvestä ja sen alapuolisessa vesistössä jäävät mahdollisimman vähäisiksi.

Inhottujärvestä juoksutettavien virtaamien jakosuhte Noormarkunjoen ja Pomarkunjoen kesken on seuraavan taulukon mukainen:

Virtaama Inhottujärvestä yhteensä	Noormarkunjoen virtaaman suhde Pomarkunjoen virtaamaan
170 m ³ /s tai suurempi	6:7
70 "	1:1
20 "	4:3
1,3 " tai pienempi	7:6

Taitepisteiden välillä jakosuhte muuttuu suoraviivaisesti.

Edellä sanotuista juoksutussuhteista ja juoksutusmääristä voidaan tilapäisesti poiketa alapuolisen vesistön jääolosuhteista tai tulvatilanteesta riippuen niin, että haitat ja vahingot jäävät mahdollisimman vähäisiksi.

Vähimmäisjuoksutus Noormarkunjokeen on 0,70 m³/s ja Pomarkunjokeen 0,60 m³/s. Mikäli vedenkorkeus alittaa talven aikaista vedenkorkeutta alennettaessa korkeuden $N_{60} +42,82$ (Nhanke+42,50) ja muulloin korkeuden $N_{60} +42,97$ (Nhanke 42,65), juoksutetaan vähimmäisjuoksutusta, jos tulovirtaama on yhtä suuri tai suurempi kuin 1,3 m³/s, ja tulovirtaama, jos tulovirtaama on pienempi kuin 1,3 m³/s.

Kynäsjärvessä:

Järven talvenaikaista vedenkorkeutta on alennettava niin, että vedenkorkeus huhtikuun 1. päivästä kevättulvan alkamiseen on vyöhykkeessä $N_{60} +53,68-54,03$ (Nhanke+53,20-53,55).

Kevättulvan huippu on pyrittävä rajoittamaan korkeuteen $N_{60} +54,23$ (Nhanke+53,75).

Kevättulvan jälkeen on vedenkorkeus laskettava mahdollisimman nopeasti korkeudelle $N_{60} +53,88$ (Nhanke+53,40) ja pidettävä sen jälkeen vyöhykkeessä $N_{60} +53,88-54,03$ (Nhanke+53,40-53,55) toukokuun 31. päivään saakka. Lyhytaikainen ylitys äkillisten sateiden johdosta on mahdollista.

Mikäli kesäkuun 1. päivän jälkeen vedenkorkeus ylittää korkeuden $N_{60} +54,03$ (Nhanke+53,55), saadaan vedenjuoksua padosta lisätä pyrkien siihen, ettei vedenkorkeus ylitä korkeutta $N_{60} +54,23$ (Nhanke+53,75).

Vedenjuoksutus Kynäsjärvestä on kuitenkin kevättulvan aikana ja muulloinkin runsaan veden aikana patoluukkuja säätelemällä hoidettava niin, että tulvien aiheuttamat kokonaisvahingot Kynäsjärvessä ja sen alapuolisessa vesistöissä jäävät mahdollisimman vähäisiksi.

Vähimmäisjuoksutus Kynäsjokeen on $0,90 \text{ m}^3/\text{s}$. Mikäli vedenkorkeus alittaa talvenaikaista vedenkorkeutta alennettaessa korkeuden $N_{60} +53,68$ (Nhanke+53,20) ja muulloin korkeuden $N_{60} +53,88$ (Nhanke+53,40), juoksutetaan vähimmäisjuoksutusta, jos tulovirtaama on yhtä suuri tai suurempi kuin $0,9 \text{ m}^3/\text{s}$, ja tulovirtaamaa, jos tulovirtaama on pienempi kuin $0,9 \text{ m}^3/\text{s}$.

Karhijärvessä:

Järven talviaikaista vedenkorkeutta on alennettava niin, että vedenkorkeus on maaliskuun 1. päivänä vyöhykkeessä

$N_{60} +51,90-52,25$ (Nhanke+51,50-51,85), huhtikuun 1. päivänä vyöhykkeessä $N_{60} +51,40-51,90$ (Nhanke+51,00-51,50) ja ennen kevättulvan alkamista vyöhykkeessä $N_{60} +51,20-51,90$ (Nhanke+50,80-51,50). Ennen kevättulvan alkua järven vedenkorkeutta ei saa alentaa korkeuden $N_{60} +51,40$ (Nhanke+51,00) alapuolelle. Alentamisen suuruus ja nopeus määräytyy vuosittain hydrologisen ennusteen mukaan.

Kevättulvan huippu on pyrittävä rajoittamaan korkeuteen $N_{60} +52,25$ (Nhanke+51,85). *N_{60} sama - asia
Nhanke*

Kevättulvan jälkeen on vedenkorkeus laskettava korkeudelle $N_{60} +52,05$ (Nhanke+51,65). Tämän jälkeen on Lassilan padon kaksi keskimmäistä aukkoa suljettava ottaen kuitenkin huomioon vähimmäisjuoksutuksen asettamat vaatimukset

Mikäli järven vedenkorkeus padon sulkemisen jälkeen ylittää korkeuden $N_{60} +52,25$ (Nhanke+51,85), saadaan vedetuoksua padosta lisätä.

51.82 padolla 13.2.96
Vedetuoksutus Karhijärvestä on kuitenkin kevättulvan aikana ja muulloinkin runsaan veden aikana patoluukkuja säätämällä hoidettava niin, että tulvien aiheuttamat kokonaiset hingot Karhijärvestä ja sen alapuolisessa vesistössä jäävät mahdollisimman vähäisiksi.

Vaikean hyydetulvan esiintyessä alapuolisessa vesistössä voidaan juoksutusta Karhijärvestä lyhytaikaisesti supistaa haittojen ja vahinkojen pienentämiseksi.

Vähimmäisjuoksutus Lassilanjokeen on $0,4 \text{ m}^3/\text{s}$.

Hakija on vastuussa siitä, että vedenjärjestelypatoja, ainetuoksutus määräyksiä tarkoin noudattaen, asianmukaisesti hoidetaan.

- 14) Luvan saajan on havaittava tässä päätöksessä tarkoitettujen vesistönosien vedenkorkeuksia ja virtaamia Tampereen vesi